

5ο Κριτήριο: Προσομοίωση Πανελλήνιων Εξετάσεων**Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****Γ. Μπαμπινιώτης, Έχει μέλλον η Παιδεία μας;**

Στο ερώτημα αν έχει μέλλον η Παιδεία μας μέσα στην οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα μας η απάντηση είναι απλή μαζί και τραγική: Αν δεν έχει μέλλον η Παιδεία μας, δεν έχει μέλλον και η χώρα μας. Σπεύδω να πάρω θέση: Η Παιδεία μας έχει μέλλον υπό προϋποθέσεις: όχι χωρίς παιδευτικό όραμα και χωρίς πανεθνική προσπάθεια· όχι με ημίμετρα ή σπασμωδικά μέτρα· όχι με βολέματα και εφησυχασμό· όχι με τεχνικές εφαρμογές εις βάρος της ουσίας· όχι χωρίς διακομματική συναίνεση σε κοινούς στόχους και χωρίς μακροπρόθεσμες πολιτικές.

Η θέση την οποία υποστηρίζω είναι ότι στην πατρίδα μας – και όχι μόνον – έχουμε κατά καιρούς μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στην Παιδεία μας που βασίζονται όχι στην ουσία της Παιδείας αλλά στις τεχνικές εφαρμογές. Εξηγούμαι: Χρήσιμο είναι να προσδιορίσουμε την έκταση της ύλης ή τον αριθμό των εξεταζομένων μαθημάτων. Χρήσιμο είναι να χρησιμοποιήσουμε τους διαδραστικούς πίνακες και την ψηφιακή τεχνολογία. Χρήσιμο είναι να επαναδιοργανώσουμε τη διοίκηση της Εκπαίδευσης. Χρήσιμο είναι να εισαγάγουμε τις ερευνητικές εργασίες των μαθητών στο σχολείο. Χρήσιμο είναι να έχουμε μεγάλες σχολικές μονάδες με όλες τις ειδικότητες των μαθημάτων. Χρήσιμο είναι να μαθαίνουμε περισσότερες ξένες γλώσσες. Χρήσιμα είναι αδιαμφισβητήτως και πολλά άλλα από αυτά που έγιναν και γίνονται. Αλλά όλα μαζί αυτά και καθένα χωριστά δεν συνιστούν την ουσία της Παιδείας. Δεν καλύπτουν τους σκοπούς που πρέπει να επιδιώξει μια βαθύτερη, γνήσια και αποτελεσματική Παιδεία.

Ποια θα ήταν, λοιπόν, μια Παιδεία ουσίας με θεμελιώδεις παιδευτικούς σκοπούς; Φρονώ ότι θα ήταν μια Παιδεία που μορφώνει πολίτες υπεύθυνους, πολίτες σκεπτόμενους, πολίτες κοινωνικά ευαίσθητους, πολίτες καλλιεργημένους, πολίτες με αρχές, αξίες και ιδανικά, πολίτες με ικανότητες, με γνώσεις και αυτογνωσία. Ο,τι σχεδιάζεται και επιτελείται από το Νηπιαγωγείο μέχρι και την τρίτη Λυκείου θα πρέπει να υπηρετεί μια τέτοια μορφή Παιδείας. Αναφερόμαστε προφανώς στη Γενική Παιδεία, που πρέπει να προσφέρεται δωρεάν σε όλα τα ελληνόπουλα από τα πέντε χρόνια τους μέχρι τα δεκαοκτώ. Χωρίς ενδιάμεσες διαφοροποιήσεις, πέρα από μια ευρύτερη επιλογή μαθημάτων που θα έδιναν διέξοδο στα ειδικά ενδιαφέροντα των μαθητών. Διαφορετικοί, βεβαίως, είναι οι σκοποί της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνδέεται εξ ορισμού με εξειδικευμένες γνώσεις και επαγγελματικές βλέψεις...

Τελικά, όσες αλλαγές κι αν επιχειρήσεις στην εκπαίδευση, δεν θα επιτύχεις ποτέ τον κύριο και μοναδικό στόχο: μια πραγματική μόρφωση της προσωπικότητας των νέων ανθρώπων, μια

Μέθοδος ARNOS – τρόπος και δρόμος

αληθινή καλλιέργεια, μια Παιδεία ουσίας, μια Παιδεία ποιοτικής ζωής, η οποία είναι δυνατόν να επιτευχθεί με τους όρους που ανέφερα. Μια τέτοια Παιδεία μπορεί να λειτουργήσει **ως μοχλός αφύπνισης, ως πηγή διαφωτισμού** και ως μόνιμη ασφαλιστική δικλίδα για την αποφυγή στο μέλλον κάθε κρίσης, και τής οικονομικής.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α1 (Μονάδες 15)

Α1.α. Να παρουσιάσεις περιληπτικά στην τάξη σου το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου. (60-70 λέξεις) (Μονάδες 10)

Α1.β. Να γράψεις πλαγιότιτλους στις παραγράφους του κειμένου. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α2 (Μονάδες 10)

Α2.α. Να γράψεις τις παρακάτω φράσεις του κειμένου με απλούστερη διατύπωση: *ως μοχλός αφύπνισης, ως πηγή διαφωτισμού.* (Μονάδες 5)

Α2.β. Να αιτιολογήσεις στην 1^η παράγραφο τη χρήση της άνω τελείας από τον συγγραφέα. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α3 (ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Α3. Σε μία σύντομη ομιλία σου στη Βουλή των Εφήβων να εκφράσεις τις απόψεις σου σχετικά με τους στόχους που πρέπει να υπηρετεί η Ανώτατη Εκπαίδευση στη χώρα μας, λαμβάνοντας υπόψη και το κείμενο αναφοράς. (200-250 λέξεις)

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

Γ. Ιωάννου, *Να 'σαι καλά, δάσκαλε!*

Το παρακάτω διήγημα πρωτοδημοσιεύτηκε το 1979 και αναφέρεται στην αγάπη του φιλολόγου για τη λαϊκή παράδοση, στη διδακτική μεθοδολογία του και στις δραστηριότητες που αναθέτει στους μαθητές του με σκοπό να εφαρμόσουν στην πράξη τις θεωρητικές γνώσεις του μαθήματος, να έρθουν σε επαφή με την τοπική λαϊκή τους παράδοση και να την αγαπήσουν και εκείνοι.

Πρόπερσι που φοιτούσα σ' ένα Γυμνάσιο της επαρχίας μάς είχε έρθει ένας νέος φιλόλογος με πολλή όρεξη για δουλειά. Αγαπούσε πολύ το σχολείο και τους μαθητές και βλέπαμε ότι ήθελε να γνωρίσει όχι μονάχα τους κατοίκους του τόπου και τα ζητήματά τους, αλλά και καθετί που είχε συμβεί στον τόπο από παλιά. Με λίγα λόγια, ήταν ένας ζωντανός και αξιαγάπητος άνθρωπος και οι εντόπιοι αμέσως τον αγάπησαν. Καμιά φορά, όταν πηγαίναμε εκδρομή, έβαζε τα παιδιά που τον περιτριγύριζαν -και πάντοτε τον περιτριγύριζαν παιδιά- να λένε ιστορίες διάφορες από τον τόπο και κυρίως ιστορίες για το μέρος όπου είχαμε πάει εκδρομή. Ήταν ωραία μέσα στον καθαρό αέρα, στα λουλούδια και στα φυτά, ν' ακούς τις ιστορίες αυτές. Έλεγαν τα διάφορα ονόματα των χωραφιών, των βράχων, των πηγών, ακόμα και των μεγάλων δέντρων, κι εγώ τα άκουγα κατάπληκτος. Έλεγαν ιστορίες, παραμύθια, όμορφα ανέκδοτα, και προπάντων τραγουδούσαν δημοτικά τραγούδια. Αυτοί, φίλε μου, ξέρανε τη ρίζα τους και τη φύτρα⁴ τους πάππου προς πάππου, ενώ εμείς καλά καλά ούτε τον παππού μας δεν ξέραμε. Και ο καθηγητής μέσα σ' όλα, κι ας έλεγε ότι είναι απ' την Αθήνα. Πώς τα ήξερε τόσα πράγματα; Ακόμα και τα ίδια τα παιδιά απορούσαν με τον εαυτό τους. Πώς έγινε και τα θυμήθηκαν όλα αυτά, από πού τα βγάζαν, πότε τα είχαν μάθει και δεν το ξέραν; Τ' άκουγαν, βέβαια, να τα λένε οι μεγάλοι αλλά μόλις τώρα, που χρειάστηκε να τα πουν κι αυτοί, έβλεπαν πως τα είχαν μάθει. Και μάλιστα τα είχαν μάθει όλοι τους και τώρα έπαιρναν απ' αυτά. Σαν ένας θησαυρός κρυφός και αλογάριαστος,⁵ που ο ενθουσιασμός ενός ανθρώπου τον είχε ξυπνήσει.

Ο καθηγητής μάς έλεγε πως αυτά τα πατρογονικά⁶ έχουν μεγάλη σημασία, πρέπει να τα σεβόμαστε πολύ, να τα προσέχουμε σαν τα μάτια μας και προπαντός να τα τηρούμε. Είναι ο λαϊκός μας πολιτισμός, έλεγε. Αυτά που μας ταιριάζουν απόλυτα.

Και σε λίγο καιρό, όταν στο μάθημα των Νέων Ελληνικών μπήκαμε στα δημοτικά τραγούδια, ο καθηγητής μας έφεγγε πια ολόκληρος. Μας έφερνε από το σπίτι του βιβλία διάφορα, μας διάβαζε από μέσα. Έφερνε δίσκους, μαγνητόφωνα, σλάιντς. Μόλις τελείωνε το μάθημα του βιβλίου, μας έκαμνε προβολές, για να μας δείξει τόπους, φορεσιές, σπίτια, και έβαζε σιγανά στο μαγνητόφωνο ή στο πικάπ δίσκους με δημοτικά τραγούδια ν' ακούμε. Μας παρακινούσε μάλιστα ν' ακολουθούμε κι εμείς σιγοτραγουδώντας και έδινε αυτός πρώτος το παράδειγμα. Τα παιδιά ξεφοβήθηκαν και ξεντράπηκαν. Και μερικά που είχαν καλή φωνή, ζήτησαν από μόνα τους να πούνε τραγούδια του τόπου. Ο καθηγητής κατενθουσιάστηκε. Μας φάνηκε μάλιστα για μια στιγμή σαν δακρυσμένος, μα ίσως και να μην ήταν. Όσο τα άλλα τραγουδούσαν, δυο τρία παιδιά, αγόρια και κορίτσια χόρευαν το τραγούδι μες στην τάξη σιγανά. Στο τέλος, χειροκροτήσαμε αυθόρμητα και μόνο τότε είδαμε τον καθηγητή μας κάπως στενοχωρημένο. «Θ' ανησυχήσουμε τους άλλους», μας είπε. Πού να ήξερε, τι γινόταν προηγουμένως, με κάτι άλλους καθηγητές. Τι φασαρία και τι κακό, κι αυτό χωρίς χορούς και τραγούδια.

⁴ καταγωγή

⁵ αυτός που δεν τον υπολογίζουν

⁶ πατροπαράδοτα

Ερωτήσεις

B1. Να παρουσιάσεις σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων τον χαρακτήρα του δασκάλου, όπως φαίνεται στο συγκεκριμένο απόσπασμα, τεκμηριώνοντας την απάντησή σου με στοιχεία μέσα από το κείμενο. (Μονάδες 15)

B2.α. Να εντοπίσεις τους αφηγηματικούς τρόπους του διηγήματος, τεκμηριώνοντας με αναφορές στο κείμενο. (Μονάδες 5)

B2.β. Να εντοπίσεις τρία διαφορετικά σχήματα λόγου και να καταγράψεις τη λειτουργία τους. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Β3 (ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

B3. Ποιο μοντέλο διδασκαλίας παρουσιάζεται στο απόσπασμα; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 100-150 λέξεις.